

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. EUGENIUSZA GEPPERTA
WE WROCŁAWIU

SYLABUS cz.1.- KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu	FILOZOFIA I ESTETYKA
Jednostka prowadząca	WYDZIAŁ MALARSTWA
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Kierunek	MALARSTWO
W zakresie (jeśli dotyczy)	---
Stopień studiów / poziom kwalifikacji	studia pierwszego stopnia/kwalifikacje poziomu VI
Forma studiów	Studia niestacjonarne
Rok studiów / semestr	II rok/3-4 semestr
Wymiar zajęć (liczba godzin kontaktowych) semestr	II rok/3-4 semestr 30/30
Wymiar zajęć (liczba godzin kontaktowych) tydzień	II rok/3-4 semestr 2/2
Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	II rok/ 3-4 semestr 20/20
Liczba punktów ECTS	II rok/3 semestr - 2, 4 semestr 2
Rodzaj zajęć (wykład, ćwiczenia, seminarium, konwersatorium, laboratorium)	Wykład
Pracownia (jeśli dotyczy)	
Prowadzący pracownię	dr Karolina Kołakowska
Osoba/zespół prowadzący przedmiot	dr Karolina Kołakowska
Cel kształcenia przedmiotu	Prezentacja głównych, znaczących dla rozwoju myśli ludzkiej ("dla biblioteki humanistycznej"), koncepcji filozoficznych i towarzyszącej im nieodmiennie refleksji nad pięknem, a poprzez to ukształtowanie w studentach wrażliwej, twórczej, empatycznej postawy wobec ludzi i świata, w tym świata sztuki; wyposażenie studentów w intelektualne "narzędzia" przydatne w życiu społeczno-kulturalnym, a także w analizie sztuki i jej dzieł.
Wymagania wstępne	Umiejętność skupienia uwagi na słowie i wywoływanym przez nie obrazie, umiejętność słuchania, cierpliwość w uczeniu się, ogólna ogłada intelektualna

Efekty uczenia się:		Kod efektów przedmiotowych	Odniesienie do efektów kierunkowych
– <i>wiedza (zna i rozumie)</i>	Pozyskuje wiedzę z zakresu filozofii, w tym filozofii sztuki, co pozwala mu na samodzielną lekturę tekstów źródłowych.	W35	K_MI_W10
	Posiada wiedzę pozwalającą na poddawanie refleksji i krytycznej ocenie ważnych dla niego i dla jego twórczości artystycznej zagadnień.	W36	K_MI_W10
– <i>umiejętności (potrafi)</i>	Wykształca umiejętność mierzenia się z własną wiedzą i niewiedzą, w miarę możliwości oszacowuje ich granice	U40	K_MI_U10
	Nabywa, tak odwagę, jak pokorę w formułowaniu i wyrażaniu własnych myśli i przekonań	U41	K_MI_U10
	Pogłębia zdolność aktywnego uczestnictwa w dyskursie oraz zdolność do nazywania, definiowania, uzasadniania swoich przemyśleń i działań twórczych.	U42	K_MI_U06
– <i>kompetencje społeczne (jest gotów do)</i>	Student pogłębia w sobie wrażliwość, w tym wrażliwość semantyczną, w kontaktach z innymi ludźmi-artystami – adwersarzami w rozmowie	K31	K_MI_K06
	Nabiera empatycznej postawy wobec świata.	K32	K_MI_K06
	Staje się twórczy w dziedzinie myślenia, co zdolny jest przełożyć na uprawianą przez siebie sztukę, by dać jej pełniejszy wyraz.	K33	K_MI_K05
Ogólna treść zajęć	Pierwszy semestr wykładów z filozofii i estetyki poświęcony jest myśli starożytnej – zrodzeniu się filozofii z mitu (<i>Teogonia</i> Hezjoda), jońskim filozofom przyrody: Talesowi z Miletu, Anaksymandrowi, Anaksymenesowi, a dalej, filozofii Heraklita z Efezu, Parmenidesa z Elei (szkole eleatów), Pitagorejczykom, Sokratesowi, Platonowi, sofistycznemu ruchowi ateńskiego oświecenia (Protagoras z Abdery, Gorgiasz z Leontinoi), Arystotelesowi, filozofii hellenistycznej (epikureizm, stoicyzm, sceptycyzm), eklektyzmowi rzymskiemu w wydaniu Cyserona, Horacemu, monistycznemu systemowi Plotyna, a następnie filozofii średniowiecznej: teocentryzmowi św. Augustyna oraz mistycyzmowi św. Bernarda z Clairvaux i Mistrza Eckharta.		
Kryteria oceny	Ocena dokonywana jest na podstawie frekwencji studenta na wykładach i jego zaangażowania w omawiane zagadnienia (formułowanie pytań do wykładu, dyskusja).		
Metody oceny (egzamin pisemny, egzamin ustny, test, esej/referat, prezentacja/portfoglio, przegląd prac)	Podstawą do uzyskania zaliczenia z wykładów w semestrze zimowym jest aktywna obecność na wykładach.		
Sposób zaliczenia (Z,ZS,E,PE)	II rok/3 semestr - Z, 4semestr ZS		
Literatura uzupełniająca nieobowiązkowa	Literatura źródłowa: starożytność – Arystoteles, <i>Metafizyka</i> , ks. I, przeł. K. Leśniak, Warszawa 1984; Arystoteles, <i>Retoryka. Poetyka</i> , przeł. H. Podbielski, Warszawa 1996; Cyseron, <i>Mowy</i> , przekład zbiorowy, Kęty 1998; Diogenes Laertios, <i>Żywoty i poglądy słynnych filozofów</i> , przekład zbiorowy, oprac. I. Krońska, Warszawa 1982; Gorgiasz z		

	<p>Leontinoi, <i>Pochwała Heleny</i>, przeł. K. Tuszyńska: "Przegląd Humanistyczny", r. XXVIII 1984, nr 3; Hezjod, <i>Teogonia. Prace i dni. Tarcza</i>, przeł. J. Łanowski, Warszawa 1999; <i>Pitagorejczycy. Wybór pism</i>, przeł. J. Gajda, Warszawa 1996; Platon, <i>Listy. List VII</i>, przeł. M. Mayakowska, Warszawa 1987; Platon, <i>Fajdros</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1958; Platon, <i>Fedon</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1958; Platon, <i>Obrona Sokratesa</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1958; Platon, <i>Państwo</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1990; Platon, <i>Sofista</i>, przeł. W. Witwicki, przekład przejrzała D. Gromska, Warszawa 1957; Platon, <i>Timajos</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1960; Platon, <i>Uczta</i>, przeł. W. Witwicki, Warszawa 1957; Pliniusz Starszy, <i>Historia naturalna</i>, przeł. I. i T. Zawadzcy, Wrocław-Kraków 1961; Plotyn, <i>Eneady</i>, przeł. A. Krokiewicz, Warszawa 1959; Seneka, <i>Pisma filozoficzne</i>, przeł. L. Joachimowicz, Warszawa 1969; Witruwiusz, <i>O architekturze ksiąg dzisiaj</i>, przeł. K. Kumaniecki, Warszawa 2004. Średniowiecze - św. Augustyn, <i>Wyznania</i>, przeł. Z. Kubiak, Kraków 1988; Mistrz Eckhart, <i>Kazania i traktaty</i>, przeł. W. Szymona, Warszawa 1986. Literatura uzupełniająca wiedzę o przedmiocie: Gajda J., <i>Gdy rozpadły się ściany świata. Teorie wartości w filozofii hellenistycznej</i>, Wrocław 1995; Gajda J., <i>Pitagorejczycy</i>, Warszawa 1996; Gajda J., <i>Sofiści</i>, Warszawa 1989; Gilson E., <i>Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich</i>, przeł. S. Zalewski, Warszawa 1987; <i>Historia filozofii średniowiecznej</i>, pod red. J. Legowicza, Warszawa 1980; Krokiewicz A., <i>Zarys filozofii greckiej</i>, Warszawa 1995; Legowicz J., <i>Historia filozofii starożytnej Grecji i Rzymu</i>, Warszawa 1986; Legowicz J., <i>Historia filozofii średniowiecznej Europy zachodniej</i>, Warszawa 1986; Melberg A., <i>Teorie mimesis</i>, przeł. J. Balbierz, Kraków 2002; Mitosek Z., <i>Mimesis. Zjawisko i problem</i>, Warszawa 1997; Reale G., <i>Historia filozofii starożytnej</i>, t. I-II, przeł. E. I. Zieliński, Lublin 1997; Tatarkiewicz, <i>Dzieje sześciu pojęć</i>, Warszawa 1976; Tatarkiewicz W., <i>Historia estetyki</i>, t. I-II, Warszawa 1991; Tatarkiewicz W., <i>Historia filozofii</i>, t. I-II, Warszawa 1970, Yeates F. A., <i>Sztuka pamięci</i>, przeł. W. Radwański Warszawa 1977.</p>
Język wykładowy	Język polski

AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
IM. EUGENIUSZA GEPPERTA
WE WROCŁAWIU

SYLABUS cz.2 - PROGRAM PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu	FILOZOFIA I ESTETYKA
Jednostka prowadząca	Wydział Malarstwa
Rok akademicki	II rok/3-4 semestr
Kierunek	Malarstwo
W zakresie (jeśli dotyczy)	Filozofia i estetyka
Stopień studiów / poziom kwalifikacji	Studia niestacjonarne I stopnia
Forma studiów	
Rok studiów / semestr	Rok II, semestr 3
Pracownia (jeśli dotyczy)	
Prowadzący	dr Karolina Kołakowska

pracownię	
Osoba/zespół prowadzący przedmiot	dr Karolina Kołakowska
Cel kształcenia przedmiotu	Prezentacja głównych, znaczących dla rozwoju myśli ludzkiej, koncepcji filozoficznych i towarzyszącej im nieodmiennie refleksji nad pięknem, a poprzez to ukształtowanie w studentach wrażliwej, twórczej, empatycznej postawy wobec ludzi i świata, w tym świata sztuki; wyposażenie studentów w intelektualne “narzędzia” przydatne w życiu społeczno-kulturanym, a także w analizie sztuki i jej dzieł.
Program pracowni	Autorski program wykładów z filozofii i estetyki
Szczegółowa treść zajęć	<p>Autorski program wykładów z filozofii i estetyki w semestrze zimowym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mitologiczny opis powstania wszechświata w poezji kosmogonicznej (<i>Teogonia</i> Hezjoda z Askry) i pierwsze próby określenia miejsca i przeznaczenia człowieka (liryka refleksyjna Teognisa z Megary, poezja gnomiczna Solona z Aten), a racjonalne ujęcie bytu w jońskiej filozofii przyrody Talesa z Miletu, Anaksymandra oraz Anaksymenesa. Zagadnienie początku i zasady świata w hilozoistycznym sposobie myślenia. 2. <i>Jesteśmy i nie jesteśmy zarazem</i> – Heraklita z Efezu droga do <i>logosu</i> poprzez zasadę zmienności wszystkiego. Próba zakwestionowania zasady tożsamości. Ciążąca ku jedności koncepcja bóstwa Ksenofanesa z Kolofonu – pierwszy historyczny ślad myśli panteistycznej. Teoria jedności bytu Parmenidesa z Elei oraz jej następstwa dla argumentacji na rzecz niemożliwości ruchu w aporiach Zenona z Elei. Dwa pnie poznania, <i>a posteriori</i> i <i>a priori</i>. 3. Orfizm – odsłonięcie przed człowiekiem perspektywy nieśmiertelności. Nauka o metempsychozie (wędrowce duszy) i pitagorejska teoria liczby. Liczba jako zasada świata. 4. Sokratesa pochwała słowa mówionego (filozofia jako dialog); metody maieutyczna i elenktyczna znaczące obszar konstytutywny dla ludzkiej niewiedzy. Troska o duszę (<i>epimeleja</i>) jako najwyższa czynność intelektualna i jej znaczenie dla Sokratesa wykładu o pięknie. Piękno ciała i piękno duszy. 5. Platona koncepcja duszy nieśmiertelnej i jej związek z teorią idei: bytów istotnie istniejących, wiecznych i niezmiennych. Platona rozumienie sztuki (<i>techne</i>) i naśladownictwa (<i>mimesis</i>). Teoria powstania – sprawienia świata wedle wiecznych wzorców rzeczy przez Demiurga, Boskiego Rzemieślnika. Matematyczny rys świata. 6. Sofistyczny ruch ateńskiego oświecenia. <i>Homo mensura, Civitas mensura</i> Protagorasa z Abdery oraz zasada równości sądów jako odpowiedź na różnorodność, zmienność, zmysłowość świata. Gorgiasza z Leontinoi retoryka epidejtyczna: <i>Pochwała Heleny</i> (teoria poezji skoncentrowana wokół pojęć naśladownictwa, iluzji i oczyszczenia; <i>mimesis, apate, katharsis</i>). 7. Arystotelesa rozumienie piękna oraz sztuki jako formy poznania (<i>Poetyka</i>). Prawdopodobieństwo entymematu i prawda sylogizmu (<i>Retoryka</i>). Pojęcia formy i materii, aktu i możliwości w Arystotelesa filozofii przyrody: próba ujęcia zmienności rzeczy. Zarys Arystotelesa etyki (cnota jako wyposażenie trafiające w środek). Witruwiusza kanon piękna (<i>O architekturze ksiąg dziesięć</i>) wsparty na zasadzie złotego środka, umiaru. 8. Filozofia hellenistyczna jako sztuka życia. Szkoła Epikura i jej nawiązanie do atomizmu Demokryta z Abdery. Czwórmiar leczniczy (<i>terafarmakon</i>) w świetle ustaleń epikurejskiej fizyki, logiki (kanoniki) i etyki. 9. Stoicka postawa wobec świata i życia - Zenon z Kitium. Stoicyzm rzymski w wydaniu Seneki. Genealogia aforyzmu (Hipokrates i sztuka medyczna), aformizm jako (archaiczna) forma wypowiedzi filozoficznej. 10. Sceptycyzm Pirrona z Elidy. Postawa <i>epoche</i> (zawieszenia sądu) oraz <i>ataraksja</i> (spokój duszy) receptą na życie szczęśliwe. <i>Sceptikos</i> (badający); postawa neutralności poznawczej – dziesięć tropów sceptycznych Ainesidemosa wykazujących niemożliwość poznania rzeczy przez zmysły.

	<p>11. Eklektyzm rzymski. Klasyczne i oświeceniowe (Denis Diderot) rozumienie eklektyzmu; problem wartości filozoficznej i estetycznej eklektyzmu. Eklektyzm a sceptycyzm. Zasada trzech stylów retorycznych (niski, średni, wysoki) Cyserona i Horacego dyrektywa <i>ut pictura poesis</i>, znacząca analogię pomiędzy malarstwem a poezją. Rola mnemotechniki w sztuce układania i wygłaszania mów (Symonides z Keos jako twórca sztucznej pamięci).</p> <p>12. Neoplatonizm. Kontemplacja piękna jako droga do poznania, pojednania się z Absolutem (uwewnętrznienie przedmiotu sztuki; estetyka ucieczki) w panteistycznej myśli Plotyna. Wewnętrzny wymiar prawdy oraz jego następstwa dla rozumienia piękna w myśli chrześcijańskiej św. Augustyna. Teocentryzm. Mistyczny aspekt poznania (illuminacja).</p> <p>13. Mistycyzm średniowieczny w wydaniu św. Bernarda z Clairvaux (mistycyzm ekskluzywny) oraz Mistra Eckharta (mistyka nadreńska).</p>
Metody dydaktyczne (wykład, pokaz, dyskusja, metoda sytuacyjna, ćwiczenia warsztatowe, ćwiczenia projektowe, prace/projekty zespołowe, konsultacje indywidualne, korekty zespołowe)	Zajęcia prowadzone są w formie wykładu
Kryteria oceny	Ocena dokonywana jest na podstawie frekwencji studenta na wykładach i jego zaangażowania w omawiane zagadnienia (formułowanie pytań do wykładu, dyskusja).
Metody oceny (egzamin pisemny, egzamin ustny, test, esej/referat, prezentacja/portfoglio, przegląd prac)	Podstawą do uzyskania zaliczenia z wykładów w semestrze zimowym jest aktywna obecność na wykładach.
Sposób zaliczenia (Z,ZS,E,PE)	II rok/3 semestr - Z, 4semestr ZS